

سنت های تاریخ در قرآن (کتاب)

کتاب سنت های تاریخ در قرآن ترجمه یکی از آثار مرحوم شهید سید مجد باقر صدر «المدرسة القرآنية» می باشد که در زمینه **تفسیر موضوعی قرآن کریم** نگاشته شده و توسط سید جمال الدین موسوی به فارسی ترجمه شده است.

فهرست مندرجات

- ۱ - معرفی کتاب
 - ۲ - ساختار کتاب
 - ۲.۱ - محتوای مقدمه
 - ۲.۲ - محتوای فصل اول
 - ۲.۳ - محتوای فصل دوم
 - ۲.۴ - محتوای فصل سوم
 - ۲.۵ - محتوای فصل چهارم به بعد
 - ۳ - نسخه شناسی
 - ۴ - پانویس
 - ۵ - منبع
- ### معرفی کتاب

نویسنده با اشاره به **مذاهب** و روش های تفسیری قرآن کریم و برشمردن نقایص تفسیر تجزیه ای یا ترتیبی قرآن کریم و خطرات ناشی از این نوع **تفسیر** به بیان روش تفسیر موضوعی و رابطه بین این نوع تفسیر با تفسیر ترتیبی پرداخته و نقش تفسیر موضوعی در تکامل پژوهش های اسلامی را یادآور شده و ضرورت آن را گوشزد نموده است. لزوم بهره گیری روش تفسیر موضوعی از روش تفسیر ترتیبی و نیز امتیازهایی که تفسیر موضوعی نسبت به تفسیر ترتیبی دارد نیز مورد بحث واقع شده است. از آنجا که محور بحث های موجود در این اثر «سنت های تاریخ در قرآن» است، مترجم همین نام را برای کتاب برگزیده است. مؤلف در این کتاب به بررسی قوانین و سنن تاریخی در قرآن پرداخته و لزوم سیر و بررسی حوادث تاریخی و اهمیت کشف سنت های تاریخ در قرآن را یادآور می شود. ویژگی های سنن تاریخی در قرآن، بستر و زمینه سنت های تاریخ، تحلیل عناصر اجتماعی در **قرآن**، نقش انسان در حرکت تاریخ، نقش ایده آل گزینی در سرنوشت ملت ها، تحلیل عناصر اجتماعی و ریشه یابی تناقض در روابط انسانها و راه حل آن، بررسی تضاد طبقاتی مارکس و انعکاس رابطه انسان و طبیعت در رابطه انسان با انسان و قانون های ثابت و متغیر در **اسلام** محتوای مطالب کتاب را شکل می دهد.

ساختار کتاب

کتاب شامل یک مقدمه، ده فصل و یک خاتمه است.

← محتوای مقدمه

در مقدمه به بیان **مذاهب تفسیری**، نقش تفسیر تجزیه ای (ترتیبی)، خطر تفسیر تجزیه ای، روش تفسیر موضوعی، رابطه تفسیر موضوعی و تفسیر تجزیه ای، **نقش احادیث در تفسیر تجزیه ای**، روش موضوعی در احادیث فقه، نقش تفسیر موضوعی در تکامل تحقیقات اسلامی، ضرورت تفسیر موضوعی، همکاری بین دو روش تفسیر موضوعی و تجزیه ای در تفسیر، امتیازهای تفسیر موضوعی و **فرق بین علم تاریخ و سایر علوم**، پرداخته شده است.

← محتوای فصل اول

در فصل اول، سنت های تاریخ در قرآن مطالبی چون قرآن و سیمای سنت های تاریخ، **لزوم سیر و بررسی حوادث تاریخی** و اهمیت کشف سنت های تاریخ در قرآن مورد بحث واقع شده است.
[۱] سنت های تاریخ در قرآن، مجد باقر صدر، ص ۶۱.

← محتوای فصل دوم

در فصل دوم، ویژگی های سنت های تاریخ در قرآن، سه مطلب بنیادی در سنت های تاریخ و حدود و قلمرو سنت ها مورد بررسی قرار گرفته است.

← محتوای فصل سوم

در فصل سوم، بستر سنت های تاریخ، نقش علت غایی در سنت های تاریخ، تفاوت عمل فردی و عمل اجتماعی، سه صورت از **سنن تاریخ در قرآن**، مقدار روز در اصطلاح سنت های تاریخ در قرآن و مطالبی جز این مطرح شده است.

← محتوای فصل چهارم به بعد

در فصل چهارم عناصر اجتماعی در قرآن تحلیل شده و در فصل پنجم نقش انسان در حرکت تاریخ مورد بررسی قرار گرفته است. در این فصل کیفیت تعامل عناصر تاریخ، ضرورت هماهنگی بین حرکتهای روبنایی و زیربنایی، ایده آل‌گزینی در زندگی **انسان** و اقسام ایده آل‌ها مطرح شده است. فصل ششم به بررسی نقش ایده آل‌گزینی پرداخته و رفتار تاریخ با ملت‌های بی‌ایده آل و چند نمونه از انواع ایده آل را مطرح ساخته است. فصل هفتم به منتهی شدن خط سیر همه به سوی ایده آل مطلق اشاره دارد و مسیر تاریخی انسان در پرتو اصول پنج‌گانه تشیع را مورد پژوهش قرار داده است. فصل هشتم به تحلیل عناصر اجتماعی و ریشه‌یابی تناقض در روابط انسانها و راه حل آن و توضیح تضاد طبقاتی مارکس پرداخته و فصل نهم انعکاس رابطه انسان و طبیعت در رابطه انسان با انسان و **رابطه انسان و طبیعت از دیدگاه قرآن** و... را مورد بررسی قرار داده و در فصل دهم قانون‌های ثابت و متغیر اسلام بیان شده است. در خاتمه کتاب نیز نتیجه بحث‌های قرآنی مطرح شده بطور خلاصه آمده است.

نسخه شناسی

این اثر که به خامه شهید سید مجد باقر صدر نگاشته شده توسط سید جمال الدین موسوی به فارسی ترجمه شده و در قطع رفعی با جلد شومیز در ۲۷۲ صفحه از سوی انتشارات تفاهم برای بار سوم در سال ۱۳۸۱ شمسی به چاپ رسیده است.

پانویس

۱. ↑ سنت‌های تاریخ در قرآن، مجدباقر صدر، ص ۶۱.

منبع

نرم افزار مشکات الانوار، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی.